

საბა ჟიჟილაშვილი¹, ირაკლი მჭედლიშვილი¹, ნანა მებონია^{1,2}, ანა ჟიჟილაშვილი¹,
მაია კერესელიძე²

კუჭის კიბოს გვიან სტადიაზე გამოვლენა, როგორც პაციენტთა გადარჩენაზე მოქმედი მნიშვნელოვანი ფაქტორი

ეპიდემიოლოგიისა და ბიოსტატისტიკის დეპარტამენტი, თსუ;

დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

Doi: <https://doi.org/10.52340/jecm.2022.07.27>

SABA ZHIZHILASHVILI¹, IRAKLI MCHEDLISHVILI¹, NANA MEBONIA^{1,2}, ANNA
ZHIZHILASHVILI¹, MAIA KERESLIDZE²

DETECTION OF GASTRIC CANCER AT A LATE STAGE AS AN IMPORTANT FACTOR AFFECTING THE SURVIVAL OF PATIENTS

¹Tbilisi State Medical University, Georgia;

²National Center for Disease Control and Public Health of Georgia (NCDC), Tbilisi, Georgia

SUMMARY

The study aims to assess the possible correlation between the gastric cancer (GC) stage at the detection and survival of patients in 2015-2020 in Georgia.

Methods. Bivariable survival Analysis using Cox's regression model was constructed. A hazard (mortality) ratio (HR) was estimated by the stage at detection of GC. The level of statistical significance of the study findings is estimated by using the 95% of confidence interval (95%CI).

Results. Totally 2242 GC patients were enrolled in the study. Bivariate statistical analysis has revealed that the risk of early mortality from GC detected at the fourth (HR=4.8; 95%CI=3.3-6.8) and second (HR=1.9; 95%CI=1.3-2.7) or third (HR=2.2; 95%CI=1.5-3.2) stages is almost 5 and 2-times higher accordingly in comparison to cancer detected at the first stage.

Conclusions. A high proportion of GC cases are detected at the late stage in Georgia which is the main predictor of patients' early mortality.

Keywords: gastric cancer, survival analysis, stage, mortality

შესავალი. გლობალურად კუჭის კიბოს, ავადობის მიხედვით, მეხუთე, ხოლო სიკვდილიანობის მიხედვით მესამე ადგილი უჭირავს ონკოლოგიურ დაავადებათა შორის. მიუხედავად იმისა, რომ 1990 - 2020 წლებში კუჭის კიბოთი დაავადებულთა და გარდაცვლილთა რიცხვი გაიზარდა, კუჭის კიბოს ტვირთი შემცირდა - ასაკ-სტანდარტიზებული ავადობის (ASIR), სიკვდილიანობისა (ASMR) და შრომისუნარობის (ASDR) მაჩვენებელთა კლების ტენდენცია გამოვლინდა, რაც ნაკლებად შეეხო მამაკაცებსა და ასაკოვნებს [4,6,7].

საქართველოში 2015-2020 წლებში კუჭის კიბოს ავადობის კლების ტენდენცია გამოვლინდა - 100000 მოსახლეზე 12.8-დან 9.6-მდე შემცირდა, მაშინ როცა, სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 12.9-დან 15.3-მდე გაიზარდა.

კვლევის მიზანს შეადგენდა კუჭის კიბოს გამოვლენის სტადიასა და პაციენტთა გადარჩენას შორის შესაძლო კორელაციის შეფასება 2015-2020 წლებში საქართველოში.

კვლევის მეთოდები. კიბოს პოპულაციური რეგისტრის 2015-2020 წლების მონაცემთა ბაზის სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე შეფასდა დიაგნოზის დასმის მომენტში კუჭის კიბოს სტადიები სქესის მიხედვით. დაავადების სხვადასხვა სტადიაზე გამოვლენის შემთხვევაში სიკვდილიანობის რისკების თანაფრდობა (HR, Hazard Ratio) შეფასდა ბი-ვარიაციული კოქს-რეგრესიული მოდელის გამოყენებით. სტატისტიკური დამატერებლობის შესაფასებლად გამოყენებული იყო 95%-იანი სარწმუნობის ინტერვალი (95% სი). მონაცემები გაანალიზდა სტატისტიკური პაკეტი SPSS-ის 23-ე ვერსიის გამოყენებით.

მიღებული შედეგები და მისი განსჯა. კვლევაში ჩართული იყო კუჭის კიბოს ლაბორატორიულად დადასტურებული დიაგნოზის მქონე 2242 პაციენტი. მიღებული შედეგების მიხედვით საქართველოში კუჭის კიბო ორივე სქესის წარმომადგენლებში დაგვიანებულ სტადიაზე გამოვლინდა; პირველ და მეორე სტადიაზე გამოვლენილთა ხვედრითი წილი მხოლოდ 15-18%-ის ფარგლებში ვარიირებს (ცხრილი 1).

ცხრილი 1. კუჭის კიბოს სტადიები დიაგნოზის დასმისას, 2015-2020, საქართველო

წელი	სქესი	სტადია I (%)	სტადია II (%)	სტადია III (%)	სტადია IV (%)	უცნობი (%)	სულ	საერთო რ-ბა
2015	სულ	4.1	11.4	32.1	41.4	11.0	100%	483
	კაცი	3.5	9.7	33.9	41.2	11.7	100%	289
	ქალი	5.1	13.9	29.4	41.8	9.8	100%	194
2016	სულ	4.2	10.5	25.6	47.2	12.5	100%	449
	კაცი	3.7	10.5	25.3	47.3	13.2	100%	296
	ქალი	5.2	10.5	26.1	47.1	11.1	100%	153
2017	სულ	6.0	10.5	25.6	47.0	10.9	100%	431
	კაცი	3.6	12.4	27.2	45.2	11.6	100%	250
	ქალი	9.4	7.8	23.3	49.5	10.0	100%	181
2018	სულ	5.2	8.8	27.6	42.4	16.0	100%	363
	კაცი	4.2	9.3	30.2	40.0	16.3	100%	215
	ქალი	6.8	8.1	23.7	45.9	15.5	100%	148
2019	სულ	3.9	9.9	31.5	41.4	13.3	100%	362
	კაცი	4.8	10.0	32.2	40.8	12.2	100%	230
	ქალი	2.3	9.8	30.3	42.4	15.2	100%	132
2020	სულ	3.3	13.2	25.8	40.5	17.2	100%	326
	კაცი	3.3	12.0	23.9	40.2	20.6	100%	209
	ქალი	3.4	15.4	29.1	41.0	11.1	100%	117

ბივარიაციული სტატისტიკური ანალიზით გამოვლინდა, რომ კუჭის კიბოს დიაგნოზის მქონე პაციენტებში ადრეული სიკვდილიანობის რისკი მეოთხე (HR=4.8; 95%სი=3.3-6.8) ან მეორე (HR=1.9; 95%სი=1.3-2.7) და მესამე (HR=2.2; 95%სი=1.5-3.2) სტადიებზე გამოვლენის შემთხვევაში პირველ სტადიაზე დიაგნოსტიკურებულბთან შედარებით თითქმის 5-ჯერ და 2-ჯერ მაღალია შესაბამისად. მიღებული შედეგები სტატისტიკურად დამაჯერებელია (ცხრილი 2).

ცხრილი 2. კუჭის კიბოს სიკვდილიანობის რისკი დიაგნოზის დასმის მომენტში გამოვლენილი სტადიების მიხედვით, 2015-2020, საქართველო

სტადია დიაგნოზის დასმისას	HR	95% სი
სტადია I	<i>შესადარებელი ჯგუფი</i>	
სტადია II	1.85	1.26 - 2.71
სტადია III	2.16	1.49 - 3.14
სტადია IV	4.79	3.26 - 6.78
სტადია უცნობი	1.92	1.11 - 3.34

კუჭის კიბოთი სიკვდილიანობის შესამცირებლად ზოგიერთი ქვეყანა განსაკუთრებულ ღონისძიებებს ატარებს. მაგალითად, მაღალშემოსავლიან აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონის ქვეყნებში - სამხრეთ კორეასა და იაპონიაში კუჭის კიბოს ადრეულ სტადიაზე გამოსავლენად სკრინინგის ეროვნული პროგრამები დაინერგა; აღნიშნულ ქვეყნებს მოგვიანებით სინგაპურის შეუერთდა [3,5]. სკრინინგის პროგრამებს შეუძლიათ ეფექტურად შეამცირონ კუჭის კიბოს სიკვდილიანობის მაჩვენებელი, თუმცა, ამ შემთხვევაში ჰიპერდიაგნოზირების საფრთხეც არის. გლობალურად სანიტარული პირობების გაუმჯობესებამ, ჯანსაღი კვების დანერგვამ (ხილისა და ბოსტნეულის მოხმარების გაზრდა და მარილის მოხმარების შემცირება) და, ძირითადად, *H. pylori* ინფექციის გავრცელების კლებამ, კუჭის კიბოთი ავადობისა და სიკვდილიანობის მაჩვენებელთა შემცირება გამოინვია [4].

კუჭის კიბოს ტვირთი მამაკაცებში საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის მნიშვნელოვანი პრობლემაა გლობალურად, რომელიც ყურადღებას იმსახურებს. 2017 წელს მამაკაცებში კუჭის კიბოს ASIR, ASMR და ASDR თითქმის ორჯერ მაღალი იყო, ვიდრე ქალ პაციენტებში, რაც მკაფიოდ გამოვლინდა განსაკუთრებით მაღალშემოსავლიან აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონში, აღმოსავლეთ

აზიასა და აღმოსავლეთ ევროპაში. საქართველოში კუჭის კიბოს ავადობა და სიკვდილიანობა მამაკაცებში თითქმის 1.5-ჯერ მაღალია ქალებთან შედარებით [1]. ამის მთავარი მიზეზი, საქართველოშიც და სხვა ქვეყნებშიც, შესაძლოა, მამაკაცებში მონევის უფრო მაღალი მაჩვენებელი იყოს. გარდა ამისა, გასათვალისწინებელია სხვა რისკის ფაქტორების - მარილის (განსაკუთრებით აღმოსავლეთ აზიაში), ალკოჰოლური სასმელების ჭარბი მოხმარება, პროფესიული ფაქტორები, ჰორმონების დონე და ნარკოტიკების მოხმარების ჩვევები - სქესის მიხედვით განსხვავება [4,7].

მომავალში მეტი ყურადღება უნდა მიექცეს დაავადების პრევენციას და კუჭის კიბოს ადრეულ გამოვლინებას [2]. *H. pylori* ინფექციის სკრინინგი და მკურნალობა ახალგაზრდებში კუჭის კიბოს მაღალი რისკის პოპულაციაში, კუჭის კიბოს ადრეული დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის სტანდარტული მეთოდების დანერგვა დაბალი შემოსავლების მქონე ქვეყნებში, ხელს შეუწყობს დაავადების ტვირთის შემცირებას. გარდა ამისა, მნიშვნელოვანია მოსახლეობის ინფორმირებულობის ზრდა კუჭის კიბოს რისკის ფაქტორების, სიმპტომებისა და ადრეული გამოვლენის მნიშვნელობის შესახებ [4].

დასკვნები. საქართველოში კუჭის კიბოს დიდი წილი დაგვიანებულ სტადიაზე ვლინდება, რაც მაღალი სიკვდილიანობის მნიშვნელოვანი ხელშემწყობი ფაქტორია.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. უიულაშვილი ს, მჭედლიშვილი ი, მებონია ნ, უიულაშვილი ა. კუჭის კიბოს გავრცელების თავისებურებები საქართველოში, 2015-2020. ექსპერიმენტული და კლინიკური მედიცინა, 2021, (5-6): 47-50.
2. Huang RJ, Hwang JH. Improving the Early Diagnosis of Gastric Cancer. *Gastrointest Endosc Clin N Am.* 2021 Jul; 31(3):503-517.
3. Katanoda K, Ito Y, Sobue T. International comparison of trends in cancer mortality: Japan has fallen behind in screening-related cancers. *Jpn J Clin Oncol.* 2021 Nov 1; 51(11):1680-1686.
4. Qin Y, Tong X, Fan J, Liu Z, Zhao R, Zhang T, Suo C, Chen X, Zhao G. Global Burden and Trends in Incidence, Mortality, and Disability of Stomach Cancer From 1990 to 2017. *Clin Transl Gastroenterol.* 2021 Oct 5; 12(10): e00406.
5. Sekiguchi M, Oda I, Matsuda T, Saito Y. Epidemiological Trends and Future Perspectives of Gastric Cancer in Eastern Asia. *Digestion.* 2022; 103(1):22-28.
6. Wong MCS, Huang J, Chan PSF, Choi P, Lao XQ, Chan SM, Teoh A, Liang P. Global Incidence and Mortality of Gastric Cancer, 1980-2018. *JAMA Netw Open.* 2021 Jul 1; 4(7):e2118457.
7. Yang TW, Wang CC, Hung WC, Liu YH, Sung WW, Tsai MC. Improvement in the Mortality-to-Incidence Ratios for Gastric Cancer in Developed Countries with High Health Expenditures. *Front Public Health.* 2021 Aug 17; 9:713895.

САБА ЖИЖИЛАШВИЛИ¹, ИРАКЛИЙ МЧЕДЛИШВИЛИ¹, НАНА МЕБОНИА^{1,2},

АННА ЖИЖИЛАШВИЛИ¹, МАЙА КЕРЕСЕЛИДЗЕ²

ВЫЯВЛЕНИЕ РАКА ЖЕЛУДКА НА ПОЗДНИХ СТАДИЯХ, КАК ВАЖНЫЙ ФАКТОР, ВЛИЯЮЩИЙ НА ВЫЖИВАЕМОСТЬ ПАЦИЕНТОВ

¹Тбилисский Государственный Медицинский Университет

²Национальный центр по контролю за заболеваниями и общественному здравоохранению, Грузия

РЕЗЮМЕ

Целью исследования является оценка возможной корреляции между стадией рака желудка (РЖ) при выявлении и выживаемостью пациентов в 2015-2020 годах в Грузии.

Методы. Был построен двумерный анализ выживаемости с использованием регрессионной модели Кокса. Соотношение рисков (летальности) (СР) оценивали по стадии выявления РЖ. Уровень статистической достоверности результатов исследования оценивался с использованием 95% доверительного интервала (95% ДИ).

Результаты. Всего в исследование было включено 2242 пациента с РЖ. Двумерный статистический анализ показал, что риск ранней смертности от РЖ выявленных на четвертом

(OR=4,8; 95%ДИ=3,3-6,8) и втором (OR=1,9; 95%ДИ=1,3-2,7) или третьем (OR= 2,2; 95%ДИ=1,5-3,2) стадии почти в 5 и 2 раза выше соответственно по сравнению с раком, выявленным на первой стадии.

Выводы. В Грузии высокая доля случаев РЖ выявляется на поздних стадиях, что является основным предиктором ранней смертности пациентов.

*საბა უიუილაშვილი ¹, ირაკლი მჭედლოშვილი ¹, ნანა მებონია ^{1,2}, ანა უიუილაშვილი ¹,
მაია კერესელიძე ²*

კუჭის კიბოს გვიან სტადიაზე გამოვლენა, როგორც პაციენტთა გადარჩენაზე მოქმედი მნიშვნელოვანი ფაქტორი

ეპიდემიოლოგიისა და ბიოსტატისტიკის დეპარტამენტი, თსსუ
დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

რეზიუმე

კვლევის მიზანს შეადგენდა კუჭის კიბოს გამოვლენის სტადიასა და გადარჩენას შორის შესაძლო კორელაციის შეფასება 2015-2020 წლებში საქართველოში.

მეთოდები. კიბოს პოპულაციური რეგისტრის 2015-2020 წლების მონაცემთა ბაზის საფუძველზე შეფასდა დიაგნოზის დასმის მომენტში კუჭის კიბოს სტადიები სქესის მიხედვით. დაავადების სხვადასხვა სტადიაზე გამოვლენის შემთხვევაში სიკვდილიანობის რისკების თანაფრდობა (HR, Hazard Ratio) შეფასდა ბი-ვარიაციული კოქს-რეგრესიული მოდელის გამოყენებით. სტატისტიკური სარწმუნობის შესაფასებლად გამოყენებული იყო 95%-იანი სარწმუნობის ინტერვალი (95% სი). მონაცემები გაანალიზდა სტატისტიკური პაკეტი SPSS-ის 23ე ვერსიის გამოყენებით.

შედეგები. ანალიზში ჩართული იყო კუჭის კიბოს დიაგნოზის მქონე 2242 პაციენტი. საქართველოში კუჭის კიბო ორივე სქესის წარმომადგენლებში დაგვიანებულ სტადიაზე ვლინდა. ბივარიაციული სტატისტიკური ანალიზის მიხედვით, კუჭის კიბოს დიაგნოზის მქონე პაციენტებში ადრეული სიკვდილიანობის რისკი მეოთხე (HR=4.8; 95%სი=3.3-6.8) ან მეორე (HR=1.9; 95%სი=1.3-2.7) და მესამე (HR=2.2; 95%სი=1.5-3.2) სტადიაზე გამოვლენის შემთხვევაში პირველ სტადიაზე დიაგნოსტირებულებთან შედარებით თითქმის 5-ჯერ და 2-ჯერ მაღალია შესაბამისად.

დასკვნები. საქართველოში კუჭის კიბოს დიდი წილი დაგვიანებულ სტადიაზე ვლინდება, რაც მაღალი სიკვდილიანობის მნიშვნელოვანი ხელშემწყობი ფაქტორია.

